

NATIONALE VEREENIGING VOOR AU-
TEURSRECHT (NAVEA), opgericht te Antwer-
pen, op 30 november 1922, op initiatief van Emiel
Hullebroeck. Deze vereniging was gegroeid uit het
Genootschap voor Vlaamsche Componisten dat op
29 januari 1922 eveneens op initiatief van Hulle-
broeck werd opgericht met als medestichters Flor
Alpaerts, Lode Baekelmans, Lode Monteyne en
Lodewijk Mortelmans. De doelstellingen van het
Genootschap waren de "grondslag vormen van een
opbloeiend Vlaamsch muziekleven" en "zo moge-
lijk, tot stand te brengen een Vlaamsche Auteurs-
vereenging, die de rechten onzer Vlaamsche toon-
dichters met toewijding zou behartigen". Na 1935
hield het Genootschap op te bestaan, maar NAVEA
kon zich verder ontwikkelen.

Het doel van de vereniging was het innen en ver-
delen van auteursrechten. Tot dan werd die taak
waargenomen door de Franse verenigingen,
SACEM (Société des Auteurs, Compositeurs et Édi-
teurs) voor de muziek, en SACD (Société des Au-
teurs et Compositeurs dramatiques) voor toneel en
letteren. De werking van deze buitenlandse vereni-
gingen werd door de Belgische kunstenaars als on-

gunstig ervaren omwille van de afstand van de zetel van deze verenigingen en de onbekendheid met plaatselijke culturele verhoudingen. Gezien daarvoor Vlamingen nog het taalprobleem bij kwam, valt het niet te verwonderen dat het initiatief tot de oprichting van een eigen vereniging door hen werd genomen. Een gelijkaardige situatie in Nederland had daar reeds tien jaar vroeger tot hetzelfde resultaat geleid. Van bij de aanvang besloot NAVEA op te treden voor alle kunstkakken, zowel muziek als toneel, letteren en zelfs beeldende kunst en film.

Het naast elkaar bestaan van NAVEA en de Franse verenigingen gaf aanleiding tot talrijke conflicten, waaraan slechts een einde kwam door een Verordening van 2 januari 1941 van de Duitse bezettende overheid die aan NAVEA het alleenrecht gaf om in België auteursrechten te innen en te verdelen, en die alle verdere activiteiten van SACEM en SADC verbod. Het is waarschijnlijk dat NAVEA de Duitse overheid attent maakte op de bestaande concurrentie van SACEM en SADC. In elk geval werd dit de directie van NAVEA na de oorlog zwaar aangerekend.

Om deze reden, en ook omdat na 1942, door een wijziging in de statuten van SACEM Belgische Franstalige kunstenaars in groten getale naar NAVEA overstapten – waarvan zij trouwens het beheer hadden leren op prijs stellen – werd NAVEA in 1945 omgevormd tot een tweetalige nationale instelling, onder de benaming SABAM (Société des Auteurs belges – Belgische Auteursmaatschappij). SACEM keerde niet naar België terug. SADC deed dit wel en is nog altijd in ons land actief. Vermits nu echter SABAM, buiten haar eigen leden, ook alle buiten-

De eerste medewerkers van de Nationale Vereeniging voor Auteursrecht (NAVEA); in het midden (met baard) staat stichter Emiel Hullebroeck. NAVEA ontstond in november 1922 uit het Genootschap voor Vlaamsche Componisten. Het wilde de auteursrechten voor alle Vlaamse kunstkakken innen en verdelen. In 1945 werd NAVEA omgevormd tot de tweetalige nationale instelling SABAM. (AMVC)

landse repertoires vertegenwoordigt, worden conflicten vermeden.

De raad van bestuur bestaat uit een gelijk aantal Nederlandstalige en Franstalige leden. Buiten het eigenlijke beheer van auteursrechten ontwikkelt SABAM nog culturele activiteiten zoals het jaarlijks verlenen van prijzen aan kunstenaars uit de verschillende kunsttakken en het steunen van allerlei culturele initiatieven. Omdat de beide taalvleugels van de raad op dit gebied autonoom beslissen, gaat van SABAM nog een zekere invloed op het Vlaamse culturele leven uit. Verscheidene vooraanstaande Vlaamse componisten zijn voorzitters van SABAM geweest: Marcel Poot, Jef Maes en Victor Legley.

JAN CORBET